

Sygn. akt III AUa 731/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 grudnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Małgorzata Pasek
Sędziowie:	SA Krystyna Smaga (spr.) SA Małgorzata Rokicka-Radoniewicz
Protokolant: sekr. sądowy Krzysztof Wiater	

po rozpoznaniu w dniu 10 grudnia 2015 r. w Lublinie

sprawy L. F.

z udziałem zainteresowanej M. F.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników

na skutek apelacji wnioskodawcy L. F.

od wyroku Sądu Okręgowego w Zamościu

z dnia 3 czerwca 2015 r. sygn. akt IV U 206/15

oddala apelację.

Krystyna Smaga Małgorzata Pasek Małgorzata Rokicka-Radoniewicz

III AUa 731/15

UZASADNIENIE

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego decyzją z dnia 15 stycznia 2015 r. stwierdził, że wnioskodawca L. F. nie spełnia warunków do objęcia ubezpieczeniem społecznym rolników w okresie wykonywania umowy zlecenia, umowy agencyjnej, innej umowy o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, w okresach od 8 maja 2002 r. do 30 czerwca 2003 r. oraz od 16 sierpnia 2012 r. do 10 maja 2013 r.

Organ rentowy wskazał, że w myśl art. 2 ustawy z dnia 23 października 2014 r. (Dz. U. z 2014 r., poz. 1831), po dodaniu art. 5b w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2013 r., poz. 1403 ze zm.), rolnik lub domownik, który

podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy, został objęty innym ubezpieczeniem społecznym z tytułu wykonywania umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r, poz. 1442 ze zm.) lub powołania do rady nadzorczej, podlega nadal temu ubezpieczeniu w okresie wykonywania umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych lub pełnienia funkcji w radzie nadzorczej, pomimo objęcia go z tego tytułu innym ubezpieczeniem społecznym, jeżeli przychód osiągany z tego tytułu w rozliczeniu miesięcznym nie przekracza kwoty równej połowie minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie odrębnych przepisów. Organ rentowy przyjął, że wnioskodawca był ostatnio zatrudniony: 1) od 16 kwietnia 2000 r do 30 września 2000 r, na podstawie umowy zlecenia, 2) od 1 października 2000 r do 15 kwietnia 2001 r, na podstawie umowy o pracę, 3) od 16 kwietnia 2001 r do 9 maja 2003 r oraz 4) od 10 maja 2003 r i nadal, na podstawie umowy zlecenia, z tego tytułu podlegał ubezpieczeniom społecznym w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych i dlatego nie spełnia warunków do objęcia ubezpieczeniem społecznym rolników w podanych przez wnioskodawcę okresach od 8 maja 2002 r do 30 czerwca 2003 r i od 16 sierpnia 2012 r do 10 maja 2015 r.

Wnioskodawca w odwołaniu od tej decyzji, wniósł o jej zmianę i uznanie, że spełnia warunki do podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników w wymienionych dwóch okresach. Zdaniem skarżącego, jego prawo do ubezpieczenia społecznego rolników w związku z zawartą umową zlecenia należy rozpatrywać w kontekście art. 5a ust. 1 pkt 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, według stanu prawnego obowiązującego do dnia zmiany ustawy, tj. do 2 maja 2004 r. Według wnioskodawcy wykonywanie przez niego czynności na podstawie umowy zlecenia, przy uwzględnieniu ustawy z dnia 23 października 2014 r, nie stanowi przeszkody do objęcia go ubezpieczeniem społecznym rolników.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie.

Sąd na podstawie art. 477¹¹ § 2 kpc zawiadomił o toczącym się postępowaniu zainteresowaną M. F. - żonę wnioskodawcy, która przystąpiła do sprawy.

Sąd Okręgowy w Zamościu wyrokiem z dnia 3 czerwca 2015 r: I oddalił odwołanie; II nie zasądził między stronami kosztów procesu.

Sąd podniósł, że okoliczności faktyczne sprawy nie są sporne. Decyzją z dnia 8 maja 2002 r organ rentowy stwierdził podleganie wnioskodawcy ubezpieczeniu społecznemu rolników od 26 kwietnia 2002 r, gdyż według zaświadczenia Urzędu Gminy w Ł. z 2 kwietnia 2002 r, z dniem 31 marca 2002 r została rozwiązana umowa zlecenia pomiędzy Urzędem i wnioskodawcą - kierowcą, mechanikiem samochodu marki Ż. w Ochotniczej Straży Pożarnej w O., a według informacji Urzędu z 6 maja 2002 r, wnioskodawca z dniem 26 kwietnia 2002 r rozwiązał również umowę zlecenia na inkaso zobowiązań podatkowych (k. 61, 63, 65 akt KRUS). Kolejną decyzją z dnia 17 czerwca 2003 r organ rentowy orzekł o ustaniu ubezpieczenia społecznego rolników wnioskodawcy od 1 lipca 2003 r, z uwagi na nabycie przez niego, na podstawie decyzji z dnia 10 czerwca 2003 r, prawa do renty rolniczej od 7 maja 2003 r (z końcem kwartału, w którym została wydana decyzja o przyznaniu świadczenia), (k. 72, 73 akt ubezp.). W ten sposób organ rentowy ustalił pierwotnie, że wnioskodawca po rozwiązaniu umów zlecenia, podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników od 26 kwietnia 2002 r do 30 czerwca 2003 r.

Następną decyzją z dnia 16 sierpnia 2012 r wnioskodawca - w związku z utratą prawa do renty rolniczej z dniem 30 czerwca 2012 r - ponownie został objęty ubezpieczeniem społecznym rolników od 1 lipca 2012 r (k. 159 akt ubezp.).

Zgodnie z informacją ZUS Oddziału w B. z 13 czerwca 2013 r, wnioskodawca, między innymi w okresach, kiedy został wcześniej objęty ubezpieczeniem społecznym rolników, podlegał ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania umowy zlecenia, od 16 kwietnia 2001 r do nadal, a bezpośrednio wcześniej, od 1 października 2000 r do 15 kwietnia 2001 r, podlegał ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy o pracę (k. 183 akt ubezp.).

W tej sytuacji organ rentowy decyzją z dnia 13 czerwca 2013 r stwierdził nieważność decyzji z dnia 8 maja 2002 r (ustalającej podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników od 26 kwietnia 2003 r do 30 czerwca 2003 r) i drugą

decyzją z tej samej daty stwierdził, że w powyższym okresie wnioskodawca nie podlegał temu ubezpieczeniu, z uwagi na podleganie w tym czasie ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania umowy zlecenia (k. 181, 182 akt ubez.).

Wnioskodawca przyznał, że nieprzerwanie od 1996 r, na podstawie umowy zlecenia, wykonuje pracę mechanika - kierowcy w Ochotniczej Straży Pożarnej w O. (k. 26v.).

Na skutek wniosku wnioskodawcy z 5 stycznia 2015 r (wpływ do KRUS 7 stycznia 2015 r), organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję z dnia 15 stycznia 2015 r.

Sąd wskazał że stosownie do treści obowiązującego od 1 stycznia 2015 r art. 5b ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2013 r, poz. 1403 ze zm.), dodanego przez art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 23 października 2014 r o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r, poz. 1831): rolnik lub domownik, który podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy, został objęty innym ubezpieczeniem społecznym z tytułu wykonywania umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1442, ze zm.), lub powołania do rady nadzorczej, podlega nadal temu ubezpieczeniu w okresie wykonywania umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r o systemie ubezpieczeń społecznych, lub pełnienia funkcji w radzie nadzorczej, pomimo objęcia go z tego tytułu innym ubezpieczeniem społecznym, jeżeli przychód osiągany z tego tytułu w rozliczeniu miesięcznym nie przekracza kwoty równej połowie minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalonego na podstawie odrębnych przepisów. Jednocześnie w myśl art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 października 2014 r: rolnicy i domownicy, którym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy wydano decyzję o ustaniu ubezpieczenia społecznego rolników w związku z objęciem ich ubezpieczeniami na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych, mogą złożyć w KRUS wniosek o objęcie ich tym ubezpieczeniem w okresie, którego dotyczy decyzja, o ile spełniali w okresie objętym wnioskiem warunki określone w art. 5b ustawy zmienianej w art. 2 (czyli w art. 5b ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników).

W ocenie Sądu, wydając zaskarżoną decyzję organ rentowy trafnie przyjął, że wnioskodawca nie spełnia wszystkich warunków do objęcia go ubezpieczeniem społecznym rolników we wskazanych w tej decyzji okresach. Jednym z tych warunków objęcia ubezpieczeniem społecznym rolników jest podleganie temu ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy, w momencie objęcia innym ubezpieczeniem z tytułu wykonywania umowy zlecenia. Wnioskodawca bezpośrednio przed objęciem go ubezpieczeniami społecznymi z tytułu wykonywania umowy zlecenia (od 16 kwietnia 2001 r do nadal) podlegał ubezpieczeniom społecznym w związku z wykonywaniem pracy na podstawie umowy o pracę (od 1 października 2000 r do 15 kwietnia 2001 r).

Zatem w chwili objęcia go ubezpieczeniami społecznymi z tytułu wykonywania umowy zlecenia, kontynuowanymi do chwili obecnej, nie podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie.

Umowa zlecenia pomiędzy wnioskodawcą i Urzędem Gminy w Ł. zawarta w 31 marca 1996 r, której przedmiotem jest wykonywanie przez wnioskodawcę pracy kierowcy - mechanika w Ochotniczej Straży Pożarnej w O., faktycznie nie została rozwiązana i ciągle jest traktowana jako obowiązująca. Z tytułu tej umowy wnioskodawcy również w okresie od 26 kwietnia 2002 r do 30 czerwca 2003 r, było wypłacane wynagrodzenie, z tym że składki na ubezpieczenia społeczne zostały uzupełnione po kontroli przeprowadzonej w 2004 r przez ZUS (informacja Urzędu Gminy w Ł. z 21 listopada 2013 r, k. 39 akt IV U 1060/13).

Sąd wskazał, że przesłanki ubezpieczenia społecznego rolników w pełnym zakresie określały i nadal określają art. 7 ust. 1 i art. 16 ust. 1 i 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w świetle których ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu, macierzyńskiemu i emerytalno - rentowemu podlegały i podlegają osoby, które m.in. nie podlegały i nie podlegają innemu ubezpieczeniu społecznemu. Z tych przepisów wynika, że skarżący w okresie podlegania pracowniczym ubezpieczeniom społecznym, nie podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie, a następnie wykonując nieprzerwanie pracę na podstawie umowy zlecenia, podlegał ubezpieczeniom z tego tytułu, a nie ubezpieczeniu społecznemu rolników.

Wnioskodawca w odpowiednim czasie, wbrew dyspozycji art. 37 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, nie zgłosił organowi rentowemu, że po dniu 31 marca 2002 r, w dalszym ciągu wykonywał pracę na podstawie umowy zlecenia, zawartej w dniu 31 marca 1996 r.

Sąd podniósł, że już od 30 grudnia 1999 r, osoby wykonujące pracę na podstawie umowy zlecenia, nawet mające ustalone prawo do emerytury lub renty, podlegają ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania tej umowy, jeżeli równocześnie nie pozostają w stosunku pracy (art. 9 ust. 4a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Wnioskodawca po dniu 15 kwietnia 2001 r nie pozostawał w stosunku pracy, a ciągle i bez przerwy pracował na podstawie umowy zlecenia zawartej 31 marca 1996 r. Nie kwestionował również wcześniej podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania umowy zlecenia i potrącania składek na to ubezpieczenie. Przepisy ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2009 r, poz. 1380 ze zm.) nie wykluczają możliwości zawierania umów zlecenia, których przedmiotem jest praca na stanowisku mechanika - kierowcy wozu bojowego. W szczególności art. 32 ust. 2 przewiduje tylko, że koszty wyposażenia, utrzymania, wyszkolenia i zapewnienia gotowości bojowej ochotniczej straży pożarnej ponosi gmina, natomiast art. 28 ust. 1 przyznaje członkowi ochotniczej straży pożarnej prawo do ekwiwalentu pieniężnego, ale jedynie w przypadku uczestniczenia w działaniu ratowniczym lub szkoleniu pożarniczym organizowanym przez Państwową Straż Pożarną lub gminę. Praca wnioskodawcy na podstawie umowy zlecenia, na stanowisku kierowcy - mechanika, którego zadaniem jest utrzymanie samochodu strażackiego w gotowości bojowej, nie kwalifikuje się do uznania jej za uczestniczenie w działaniu ratowniczym, stąd nie jest zasadne stanowisko wnioskodawcy, że za tę pracę powinien mu przysługiwać wyłącznie ekwiwalent, a zawieranie umowy zlecenia nie znajdowało uzasadnienia prawnego (k. 111 akt IV U 1060/13).

W związku z powyższym nie ma podstaw do objęcia wnioskodawcy ubezpieczeniem społecznym rolników, w okresach wskazanych w zaskarżonej decyzji.

Zdaniem Sądu w sprawie nie znajduje zastosowania art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, w brzmieniu obowiązującym przed dniem 2 maja 2004 r, gdyż dotyczy on rolnika prowadzącego pozarolniczą działalność gospodarczą, a wnioskodawca nigdy takiej działalności nie prowadził.

Zawierane przez wnioskodawcę umowy zlecenia na inkaso zobowiązań podatkowych, pozostają bez wpływu na kwestię ubezpieczeń społecznych wnioskodawcy, ponieważ podstawę pobierania przez wnioskodawcę - sołtysa wsi O., w drodze inkasa, łącznego zobowiązania pieniężnego oraz podatków i opłat lokalnych, stanowiła uchwała Nr XXVII/116/93 Rady Gminy Ł. z dnia 12 lutego 1993 r, bez potrzeby dodatkowego zawierania umów zlecenia (k. 41 akt IV U 1060/13; por. wyrok SA w Białymstoku z dnia 5 września 2012 r, AUa 428/12).

Z tych względów Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc i art. 108 § 1 kpc orzekł jak w sentencji.

Apelację od powyższego wyroku wniósł L. F., zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

1. naruszenie prawa materialnego, tj.:

- przepisu art. 5b ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r, poz. 1403) dodanego przez art. 2 ustawy z dnia 23 października 2014 r o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r, poz. 1831), poprzez jego nieprawidłową interpretację i zaniechanie zastosowania;

- przepisu art. 4 ustawy z dnia 23 października 2014 r o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r, poz. 1831), poprzez jego nieprawidłową interpretację i zaniechanie zastosowania,

- przepisu art. 7 ust 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jedn.: Dz. U. 2013 r, poz. 1403), poprzez jego zastosowanie w sytuacji, gdy przepis szczególny zawarty w art. 2 i art. 4 ustawy z dnia 23 października 2014 r o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U.

z 2014 r, poz. 1831) przewidują możliwość przywrócenia do ubezpieczenia społecznego rolników osoby spełniającej wskazane w tych przepisach warunki;

2. naruszenie prawa procesowego, tj. art. 233 kpc poprzez przekroczenie granicy swobodnej oceny dowodowych i wskazanie, że skarżący nie spełnia warunków do przywrócenia obowiązkowego ubezpieczenia społecznego rolników, bowiem Sąd uznał, że warunkiem objęcia ubezpieczeniem społecznym rolników jest podleganie temu ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy w momencie objęcia innym ubezpieczeniem, tj. pozaustawowym, dodatkowym warunkiem niewymienionym w art. 4 ustawy z dnia 23 października 2014 r o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych ustaw (Dz. U. z 2014 r, poz. 1831).

Wskazując na powyższe apelujący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Zamościu, uchylenie decyzji Prezesa KRUS z dnia 15 stycznia 2015 r w sprawie (...)i przekazanie sprawy celem ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu apelujący podniósł, że Sąd Okręgowy wskazał, iż skarżona decyzja zapadła w związku ze złożonym przez skarżącego wnioskiem z 5 stycznia 2015 r i w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 23 października 2014 r o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych ustaw (Dz. U. z 2014 r, poz. 1831).

Wejście w życie tej ustawy nastąpiło w trakcie postępowania sądowego toczącego się przed Sądem Okręgowym w Zamościu w związku z odwołaniami wnioskodawcy: od decyzji Prezesa KRUS z dnia 13 czerwca 2013 r znak: (...), stwierdzającej nieważność wcześniejszej decyzji Prezesa KRUS z dnia 8 maja 2002 r znak(...)oraz od decyzji Prezesa KRUS z dnia 13 czerwca 2013 r znak: (...), stwierdzającej ustanie ubezpieczenia społecznego w okresie od 26 kwietnia 2002 r do 30 czerwca 2003 r, które to odwołania rozpatrywane były pod sygn. akt IV U 1060/13 i na zgodny wniosek stron zawieszono.

Przepis art. 7 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 6 ust 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników stanowił podstawę uzasadniająca objęcie obowiązkowym ubezpieczeniem Wnioskodawcy. Naruszenie tych przepisów związane było z zawarciem przez Wnioskodawcę umowy zlecenia, tj. innego tytułu ubezpieczenia. Skarżący jako mąż M. F. w zakresie ubezpieczenia zajmuje pozycję równą pozycji samego rolnika, co wynika przede wszystkim z art. 5 ustawy, który stanowi, że przepisy ustawy dotyczące ubezpieczenia rolnika i świadczeń przysługujących rolnikowi stosuje się także do małżonka rolnika, chyba że ten małżonek nie pracuje w gospodarstwie rolnika ani w gospodarstwie domowym bezpośrednio związanym z tym gospodarstwem rolnym (vide: uzasadnienie Wyroku Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2005 r, III UK 28/2005 OSNP 2005/23/380).

Zdaniem apelującego, naruszenie wskazanych wyżej przepisów w kontekście art. 4 ustawy z dnia 23 października 2014 r nie wywołuje skutku w postaci ustania prawa do ubezpieczenia rolników w sytuacji złożenia wniosku o przywrócenie ubezpieczenia, co też skarżący uczynił, a czego nie uwzględnił Sąd Okręgowy. Argumentacja Sądu o niespełnieniu przesłanek do przywrócenia ubezpieczenia rolniczego jest chybiona. Po złożeniu odwołania od decyzji z dnia 5 stycznia 2015 r, w trakcie rozprawy, na wniosek skarżącego, postępowania w sprawach powyższych odwołań zostały umorzone w związku z faktem, że aktualne odwołanie odnosiło się do tożsamego okresu ubezpieczenia i nie zachodziła potrzeba wydania orzeczenia wobec wytworzonej nowej sytuacji prawnej pomiędzy stronami. Ustalony przez Sąd stan faktyczny jest bezsporny. Przyznanie przez Sąd zasadności podniesionej przez wnioskodawcę okoliczności, że pobierając wynagrodzenie z tytułu inkasa podatków nie naruszył on ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników pozwoliło na objęcie rozstrzygnięciem tylko okoliczności związanych z zawartymi przez skarżącego umowami zlecenia związanymi z wykonywaniem przez niego czynności w zakresie konserwacji sprzętu gaśniczego i kierowaniem pojazdem strażackim.

Apelujący podniósł, że ustawa z dnia 23 października 2014 r o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych ustaw ma charakter wyjątkowy i niewątpliwie charakter przepisów szczególnych w stosunków do już istniejących unormowań zawartych w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych, jak i w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników. Przedmiotowa ustawa wprowadza abolicję dla tych rolników, którzy w związku z uczestnictwem w działalności społecznej otrzymali wynagrodzenia na podstawie umów zlecenia i skutkiem tego wyłączeni zostali z ubezpieczenia społecznego rolników. Szczególna wskazówka do jej zastosowania w stosunku do rolników znajduje się w art. 4 ustawy z dnia 23 października 2014 r, który normuje tok procedury służącej przywróceniu utraconego

ubezpieczenia w zakresie społecznego ubezpieczenia rolników. W ustępie 1 tego artykułu jest odwołanie do wymogów zawartych w dodanym przez przepis art 2 tej ustawy do ustawy zasadniczej art 5b i warunki te zostały przez skarżącego spełnione.

Bezspornym jest, że w dacie zakończenia umowy o pracę, tj. 16 kwietnia 2001 r Wnioskodawca jako domownik winien być objęty ustawowym ubezpieczeniem rolników w związku z prowadzonym gospodarstwem rolnym,

Skarżący powołał się na orzeczenia Sądu Najwyższego w przedmiocie definicji domownika rolnika i konsekwencji niezgłoszenia domownika do ubezpieczenia społecznego (wyroku z dnia 26 marca 2014 r, II UK 371/2013 LexPolonica nr 8350720, wyrok z dnia 21 kwietnia 1998 r, II UKN 3/98 LexPolonica nr 3972526).

W kontekście ustalonego stanu faktycznego i w oparciu o stany faktyczne objęte ustawą z dnia 23 października 2014 r oczywistym jest, że apelujący uprawniony był do złożenia stosownego wniosku o przywrócenie ubezpieczenia rolniczego, tym bardziej, że spełniał także drugą przesłankę przywrócenia ubezpieczenia, gdyż pobierane przez niego wynagrodzenie miesięczne (przychód) oczywiście było niższe niż połowa minimalnego wynagrodzenia za pracę. Nie bez znaczenia jest także fakt, że skarżący jako domownik objęty był ubezpieczeniem rolniczym od 1996 r z racji posiadania przez jego żonę gospodarstwa rolnego. Sam fakt, że w ramach działalności społecznej zgłosił swój udział w czynnościach Ochotniczej Straży Pożarnej i powierzono mu konserwację sprzętu i kierowanie wozem bojowym powoduje, że praktycznie w tym okresie za wyjątkiem wykonywania pracy na podstawie umowy o pracę winien być objęty ubezpieczeniem społecznym rolników na podstawie art 4. powołanej ustawy nowelizującej. Złożony wniosek z 5 stycznia 2015 r o objęcie ubezpieczeniem rolniczym odnosił się do okresów zakwestionowanych decyzjami Prezesa KRUS, a zatem spełnione zostały przesłanki do ponownego objęcia skarżącego społecznym ubezpieczeniem rolników, gdyż taki był cel ustawodawcy.

Brak w przepisie art. 2 i art. 4 ustawy z dnia 23 października 2014 r odwołania do przepisów nowelizowanych postanowień w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych nakazuje interpretowanie nowych uregulowań w sposób bezpośredni, tj. bez rozrzedzania ich interpretacji o przesłanki wynikające z unormowań zawartych w ustawie systemowej i tworzenia nowych kryteriów przywrócenia do ubezpieczenia, tj. wcześniejszego ubezpieczenia w KRUS przed zawarciem umowy zlecenia.

Jak z powyższego wynika, skarżony wyrok nie uwzględnia przepisów ustawy z dnia 23 października 2015 r, opierając się o unormowania (art. 7 i 16 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników), których nowelizacja dotyczy.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja ubezpieczonego nie jest zasadna.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia Sądu pierwszej instancji i wyprowadzone na ich podstawie wnioski oraz ocenę prawną. Nie zachodzi w tej sytuacji potrzeba szczegółowego ich powtarzania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1997 r, II UKN 61/97, OSNAP 1998/3/104, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 1999 r, I PKN 21/98, OSNAP 2000/4/143, orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2002 r, IV CKN 1244/00 Lex nr 55521).

Sąd Okręgowy wydając zaskarżony wyrok nie naruszył przepisów prawa wymienionych w apelacji, nie przekroczył również zasady swobodnej oceny dowodów.

Zgodnie z art. 5b ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r, poz. 1403) - rolnik lub domownik, który podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy, został objęty innym ubezpieczeniem społecznym z tytułu wykonywania umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r, poz. 1442, ze zm.), lub powołania do rady nadzorczej, podlega nadal temu ubezpieczeniu w okresie wykonywania umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r o systemie ubezpieczeń społecznych, lub pełnienia funkcji w radzie nadzorczej, pomimo objęcia go z tego tytułu innym ubezpieczeniem społecznym, jeżeli przychód osiągany z tego tytułu

w rozliczeniu miesięcznym nie przekracza kwoty równej połowie minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalonego na podstawie odrębnych przepisów.

Stosownie natomiast do art. 4 ustawy z dnia 23 października 2014 r: rolnicy i domownicy, którym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy wydano decyzję o ustaniu ubezpieczenia społecznego rolników w związku z objęciem ich ubezpieczeniami na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych, mogą złożyć w KRUS wniosek o objęcie ich tym ubezpieczeniem w okresie, którego dotyczy decyzja, o ile spełniali w okresie objętym wnioskiem warunki określone w art. 5b ustawy zmienianej w art. 2 (ust. 1). Wniosek, o którym mowa w ust. 1, może być złożony w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy (ust. 2).

Z zacytowanych przepisów w sposób jasny wynika, jakie warunki muszą być spełnione, żeby rolnik, który wykonywał m.in. umowę zlecenia, nadal pozostawał w ubezpieczeniu społecznym rolników.

Mianowicie osoba taka, która jest rolnikiem (małżonkiem rolnika) lub domownikiem powinna podlegać w pełnym zakresie ubezpieczeniu społecznemu rolników, następnie podjąć wykonywanie umowy zlecenia, przy określonym niewielkim dochodzie z tytułu umowy zlecenia. Zakreślony został także termin do złożenia wniosku o objęcie ubezpieczeniem rolniczym, mimo podjęcia pracy na podstawie umowy zlecenia.

Prawidłowo Sąd pierwszej instancji ocenił, że skarżący nie spełnił wszystkich warunków wymaganych do podlegania w dalszym ciągu ubezpieczeniu społecznemu rolników, przy podjęciu pracy na podstawie umowy zlecenia. Mianowicie apelujący nie podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie z mocy ustawy bezpośrednio przed wykonywaniem umowy zlecenia. Umowę zlecenia wykonuje skarżący bez przerwy do chwili obecnej co najmniej od 16 kwietnia 2001 r. Bezpośrednio przed tym, od 1 października 2000 r do 15 kwietnia 2001 r, zatrudniony był na podstawie umowy o pracę i podlegał ubezpieczeniom społecznym z tego tytułu, mającego pierwszeństwo przed ubezpieczeniem z tytułu umowy zlecenia. Zatem ostatni ciągły okres wykonywania umowy zlecenia (i podlegania ubezpieczeniu społecznemu z tego tytułu) nie był bezpośrednio poprzedzony okresem ubezpieczenia społecznego rolników, tylko podleganiem ubezpieczeniom z tytułu umowy o pracę.

Konieczność poprzedzenia bezpośredniego umowy zlecenia ubezpieczeniem społecznym rolników dla spełnienia warunków z art. 5b ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników wynika w sposób oczywisty z brzmienia powyższego przepisu.

Przepis ten wyraźnie mówi, że „rolnik lub domownik, który podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy, został objęty innym ubezpieczeniem społecznym z tytułu wykonywania umowy...”. Wyrażenie „podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy” oznacza trwanie ubezpieczenia i jest jednoznaczne ze stwierdzeniem „podlega ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy i został objęty innym ubezpieczeniem”, czy też „w czasie, gdy podlega ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy został objęty innym ubezpieczeniem”.

Wbrew twierdzeniu apelacji, skarżący nie mógł być objęty ubezpieczeniem społecznym rolników w dacie zakończenia umowy o pracę, tj. 16 kwietnia 2001 r, ponieważ wykonywał pracę jako kierowca samochodu strażackiego na podstawie umowy zlecenia zawartej w 1996 r z Urzędem Gminy w Ł..

Niezrozumiałe są szerokie rozważania apelacji dotyczące sytuacji domownika rolnika, skoro skarżący jest mężem rolnika M. F., a zgodnie z art. 5 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, przepisy ustawy dotyczące ubezpieczenia rolnika i świadczeń przysługujących rolnikowi stosuje się także do małżonka rolnika, chyba że ten małżonek nie pracuje w gospodarstwie rolnika ani w gospodarstwie domowym bezpośrednio związanym z tym gospodarstwem rolnym.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 kpc orzekł jak w sentencji wyroku.

Krystyna Smaga Małgorzata Pasek Małgorzata Rokicka - Radoniewicz